

Şehrin Nafizası

Yenigün GAZETESİ'NİN
ÜCRETSİZ KÜLTÜR-SANAT İLAVESİDİR

CİLT: 8 • SAYI: 4

HAZIRLAYANLAR: SADIK GÖKCE - ANUŞ GÖKCE

7 OCAK 2026 ÇARŞAMBA

VEFÂÎ'NİN (İBN-İ CEZERÎ) GAZELLERİ

VEFÂYÎ'NİN (İBN-İ CEZERÎ) GAZELLERİ

**PROF. DR
AHMET
SEVGİ**

“Cezerîoğlu” adıyla tanınan Vefâyî, 15. yüzyıl şairlerimizdendir. Hayatına dair bildiklerimiz “Sehî Bey Tezkiresi”nde anlatılanlarla sınırlıdır. 16. yüzyılın önemli tezkirecilerinden Latîfî, Âşık Çelebi ve Hasan Çelebi, “Vefâyî”ye tezkirelerinde yer vermemişlerdir. Vefâyî ile ilgili muahhar bilgiler de Sehî Bey’in verdiği malumatın tekrarından ibarettir.

Sehî Bey’in: “Diyâr-ı ‘Acemde şuğl idüp her fenne ittılâ’ı ve her ‘ilme tettebbu’ olmuş fâzıl u kâmil kimesne olup”¹ ifadeleriyle işaret ettiği üzere aşağıda metnini sunacağımız “gelmişem” redifli gazelerinden, “Vefâyî”nin, Sultan II. Murad zamanında Acem diyarından Osmanlı ülkesine gelmiş olduğu anlaşılmaktadır:

Men ol kulam ki dergeh-i sulţâna gelmişem
Mûram ki pây-ı taht-ı Süleymâna gelmişem
Dervîşem ol ki ‘âlemi deryüze eyleyüp
Sulţân Murâd Hân diyü ihsâna gelmişem
Bir katreyem şehâ şad-fenden ‘inâyetüñ
Uş lutf gevherin uma ‘ummâna gelmişem.
Sehî Bey’e göre, uzun müddet Fatih Sultan Mehmet’in nişancılığını yapan ve padişahın takdirini kazanan Vefâyî muteber bir şairdir. Arapça, Farsça ve Türkçe şiirleri vardır: “Fîl-vâkı’ feşâhat ü belâgat ile meşhûr u mezkûr-
dur. ‘Arabî vü Pârsî vü Türkî eş’âra mâlikdür.”²
Şairin, “Heşt-Behîşt”e alınan örnek beyti de şudur:

“Yürî nâz ile ki reşk eyleye tâvûs-ı cinân
Şalın ey döst ki cân gülşenidür cilvegehüñ”³
Bu bilgiler, Vefâyî’nin en azından “divançe” sahibi olabileceğini düşündürüyorsa da şimdiye kadar böyle müstakil bir eser ortaya çıkmamıştır.

15 E 16. YÜZYIL NAZİRE MECMUALARINDA VEFÂYÎ

a) Mecmû‘atü’n-nezâ’ir

Türk edebiyatında ilk nazire mecmuası olarak bilinen Ömer Bin Mezîd’in derlediği (840/1437) “Mecmû‘atü’n-nezâ’ir”de Vefâyî’nin şiirlerine rastlanmamaktadır.⁴

b) Câmi‘u’n-nezâ’ir

16. yüzyılda Eğridirli Hacı Kemâl’in Tertip etmiş olduğu (918/1512) “Câmi‘u’n-nezâ’ir”de “Vefâyî” mahlaslı iki şiir var. Matlaları şöyledir: Nazîre-i Vefâyî Râst
Bir nefes ol nigârsuz bu gönlümün kararın yok
‘Âlem içinde neylesün bir dağı gam-güsârı yok⁵ (5 beyit)

Nazîre-i Vefâyî Râst

Gerçe kim senden gelen cevri ü cefâdur ‘âşıka
Gam degül cevri ü cefâ mihr ü vefâdur ‘âşıka⁶
(7 beyit)

c) Mecma‘un-nezâ’ir

16. yüzyılın diğer bir nazire mecmuası da Edirneli Nazmî tarafından derlenen (930/1522) “Mecma‘u’n-nezâr”dır. “Mecma‘u’n-nezâr”de Vefâyî mahlaslı 5 şiir vardır

1 Sehî Bey: Heşt Bihîşt (Hazırlayanlar: Halûk İPEKTEN vd.), Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Ankara 2017, s. 28, (e-kitap, erişim tarihi: 2 Mart 2025, Saat: 13.50)

2 A.g.e., s. 30.

3 A.g.e., s. 29.

4 Bkz. Ömer Bin Mezîd: Mecmû‘atü’n-nezâ’ir (Hazırlayan: Doç. Dr. Mustafa Canpolat), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara-1982.

5 Bkz. Yasemin Ertek Markoç: Eğridirli Hacı Kemal’in Câmi‘un-nezâr’ı, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir-2003, s. 997.

6 A.g.e., s. 1864.

İÇİNDEKİLER

• VEFÂYÎ'NİN (İBN-İ CEZERÎ) GAZELLERİ
PROF. DR. AHMET SEVGİ

• SELÇUK ES'İN YAZILARINDAKİ ŞAİRLER
MUSTAFA ÖZCAN

ki matlaları şöyledir:

Nazîre-i Vefâyî-i Kâdî

Bir nazarda 'akl u şabrum aldı gitdi ol melek
Ağla ey dîde ki elden gitdi cümle mâ-me-
lek⁷

(5 beyit)

Nazîre-i Vefâyî-i Kâdî

Deldi ğamzeñ yûregüm ekdi lebûñ aña ne-
mek
Düstlük haqqı ise ancağ ola böyle ge-
rek⁸

(5 beyit)

Nazîre-i Vefâyî

Rûşen it hûsnûñ ile âyinesin mihr ü mehûñ
Mihrûññ şem'ine yak meş'alesin şubhge-
hûñ⁹

(7 beyit)

Nazîre-i Vefâyî

Cân şîrîn lebûñe mâyılduğına delil
Budur ey düst ki el-cinsü ile'l-cinsi yemil¹⁰

(7 beyit)

Nazîre-i Vefâyî

Lâleye ta'ne ider gül yañağın yâ semene
Zülfûññ sünbülü hoş nûkte atar yâsemen¹¹

(5 beyit)

d) Pervâne Bey Mecmû'ası

Yine 16. yüzyılda Pervâne b. Abdullah tara-
fından düzenlenen (968/1560) "Pervâne Bey
Mecmû'ası"nda "Vefâyî" mahlaslı 6 şiir var-
dır. Matlaları şöyledir:

Nazîre-i Vefâyî

Deldi ğamzeñ yûregüm ekdi lebûñ aña ne-
mek
Dostluk haqqı ise ancağ olur böyle ge-
rek¹²

(5 beyit)

Nev'-i âhar der-bağır-ı mezbûr ez ân-ı Vefâyî
Nişancı-yı Sulţân Muḥammed Hân

Bir nazarda 'akl u şabrum aldı gitdi ol melek
Ağla ey dîde kim elden çıkdı cümle mâ-me-
lek¹³

(5 beyit)

Nazîre-i Vefâyî

Rûşen it hûsnûñ ile âyinesin mihr ü mehûñ
Mihrûññ şem'ine yak meş'alesin şubhge-
hûñ¹⁴

(5 beyit)

Nev'i âhar der-bağır-ı Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/
Fe'ilâtün/Fe'ilün ez ân-ı Vefâyî selefenddür

Cân-ı şîrîn lebûñe mâ'il idüğine delil
Budur ey dost ki el-cinsü ile'l-cinsi yemil¹⁵

(7 beyit)

Nazîre-i Vefâyî

Olmasa Mecnûn gibi leyl ü nehâr âvâre şu
Güvleyüp düşmezdi ben şeydâ gibi kuhsâra
şu¹⁶

(5 beyit)

Nazîre-i Vefâyî-i Selef

Lâleye ta'ne ider gül yañağın yâ semene
Zülfûññ sünbülü hoş nûkte atar yâsemen¹⁷

(5 beyit)

Son zamanlarda Sercan Kadaş, Sermet Çif-
ter Araştırma Kütüphanesi, Y-280 arşiv nu-
maralı "Mecmû'a-i Eş'âr"da bulunan "Vefâyî"
mahlaslı şiirleri yayımlamıştır. Araştırmacıla-
ra kolaylık sağlaması için o şiirlerin matlaları-
nı, yaprak eksikliği yüzünden matlaları yoksa
maktalarını, o da yoksa şiirin mevcut ilk bey-
tini buraya alıyoruz:

1-

....kulam ki dergeh-i sulţâna gelmişem
Mûram ki pây-ı taht-ı Süleymâna gelmişem
(5 beyit)

2-

Ġaybdan şehd-i mey-i şîrîn tudağın âmedini
Yohsa naḥl kaddûñe tâze raḥbdür medeni (7
beyit)

3-

Zülf ü dendân u kaşuñdan yine şekl-i hûsni
Görelî cân u gönül istemez illâ ki seni (5 be-
yit)

4-

Sâķî şîfat ele ger ayağ ala lâleler
La'l-i revân pûr ola 'aķîķ piyâleler (3 mısra)

.....

7 Bkz. M. Fatih Köksal; Edimeli Nazmî-Mecmau'n-nezâ'ir, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara-2001, s. 1496-1497.

8 A.g.e., s. 1581.

9 A.g.e., s. 1622-1623.

10 A.g.e., s. 1724.

11 A.g.e., s. 2442.

12 Pervâne B. Abdullah; Pervâne Bey Mecmûası (Hazırlayan: Kâmil Ali Gıynaş), Akademik Kitaplar, İst. 2014, c. 2, s. 569.

13 A.g.e., c. 2, s. 605.

14 A.g.e., c. 2, s. 626-627.

15 A.g.e., c. 2, s. 724.

16 A.g.e., c. 3, s. 182.

17 A.g.e., c. 3, s. 451.

5-

.....

Vefâyî lâ dimez cevre lîk şabr idemez
Ki dost şalına düşmenleri'yle dest-i bedest
(5 mısra)

6-

Ey ki gülden lâle-i ruhsârûn aldı âb-rû
Gördi zülfün destesin itdi benefşe ser-fürü (7
beyit)

7-

Ey cemâlün pertevinden çihre-i hürşîd-i zerd
Huld bağı gülşeninden hüsnuññ bir berg-i
verd
(7 beyit)

8-

.....

Yüzidür şubh-ı Vefâyî dilidür şem'-i şehir
Ger tebessüm ide bî-çâre ider cân teslim (1
beyit)

.....

9-

Dil virelden berü şavk-ı leb-i cânâneye ben
Virmiş olam nice peymâne-i peymâneye ben
(5 beyit)

10-

.....

Bu Vefâyî'nün güzeller gözgüsinden gördügi
Hüsni muṭlaḳdur ki nûrından gönül mesrur-
dur
(3 mısra)

11-

Âh kim cân u gönül haste vü zâr oldı yine
Derd-ile mûnis u sevdâ-ile yâr oldı yine (7
beyit)

12-

Nefes-i bād-ı şabâ hem-dem-i cân oldı yine
Zülf-i dil-dâr meger müşk feşân oldı yine (7
beyit)

13-

Ṭal'atun gibi kamer ol şeb-i gisûda degül
Ḳand-ı pākize lebün gibi mey âlûde degül
(5 beyit)

14-

Ol ḳuds-i şâhidine kim bağlamış niḳâbı
Kim gizlemiş sehâbuñ altında âfitâbı (7
beyit)

15-

Dile derd ü ğamuñ dermân bağışlar
Tene zaḥm-ı ḥadengün cân bağışlar (7 mıs-
ra)

.....

16-

Mest ider uş cânumuz bir nergis-i âlû-
de-ḥvâb
Hün-i dilden ḳıldı cevruñ cām-ı çeşmüm pür-
şarâb (7 beyit)

17-

Yine yüzün güline sünbülün niḳâb olısar
Yine bu şîşe-i çeşmüm tolu gül-âb olısar¹⁸ (3
mısra)

.....

**

Vefâyî'nin; tez, makale ve kitaplardan aynen
iktibas ettiğimiz yukarıdaki şiirlerine ilaveten,
biz de şairin, Bursa Yazma ve Eski Basma
Eserler Kütüphanesi, 5052 numarada kayıtlı
bir şiir mecmuasında gördüğümüz şiirlerini
araştırmacıların bilgisine sunmak istiyoruz.
Söz konusu şiir mecmuası baştan, sondan
ve aralardan eksiktir. Bu eksiklikler, farklı
zamanlarda verilen varak numaralarından
da anlaşılmaktadır. Dolayısıyla mecmuanın
müstensihi, istinsah tarihi ve istinsah yeri
hakkında bilgi bulunmamaktadır. Mecmua-
da; Naîmî, Vefâyî, Atâyî ve Ahmet Paşa'dan
şiirler vardır.

Başı:

**MİN-KELÂM-I NA'ÎMÎ AHSENE'LLÂHÜ
İLEYH**

Ḳoma ki_ide püşide ḥaṭuñ şafḥa-i mâhı
Çekme 'amelüm defterine ḥaṭṭ-ı günâhı (v.
4b)

Sonu:

Bu âh-ı âteşini 'Aṭâyî'nün iy 'aceb
Ol âhenin dile niçün kârger degül (v. 121b)
**

Şimdi kısaca tanıttığımız söz konusu mec-
muada yer alan Vefâyî'nin şiirlerini sunuyo-
ruz:

**MİN-KELÂM-I İBN-İ CEZERİ
AŞLAḤA'LLÂHÜ ŞÂNEHÜ**

1-

(v. 14b-15a)

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

Kirpigün oḥlarına sine nişân eylemişem
Kaşlarun yayına ḳurbân-ı dil ü cân eylemi-
şem

Şalalıdan beni mey-ḥânelere mest gözün
Dem-be-dem içmege uş bağrumı ḳan eyle-
mişem

Beni gördükce yüzün döndürübün sen ḳa-
cıkak

Ben gözüm yaşını arduñca revân eylemişem
Nice cevri-ile cefâlar kim idersin ḳuluña

Bu mı suç kim saña derdümü 'ayân eylemi-
şem

Ḳatı gönül ki eser ḳılmadı hergiz niçe kim
Her gice nâle vü her şubḥ fiğân eylemişem

18 Bkz. Sercan Kadaş; "Sâfi ve Vefâyî'nin yeni şiirlerini içeren bir şiir mecmuası", RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, 2023. Ö12 (Temmuz), s. 391-401.

Yandüğüm karşıña pervâne gibi oldur kim
'İşkuñuñ odını göñlümde nihân eylemişem
Uş **Vefâyî** yem ü cevri-ile cefâñ oğlarına
Her zamân biñ dil-ile cânı nişân eylemişem
2-

Ve lehu eyzân (v. 15b-16a)
Fa'ilâtün/Fa'ilâtün/Fa'ilâtün/Fa'ilün

Şol müşevveş zülfüñ itdi dil-perişân tâ beni
Muẓtarib-hâl itdi bu giysü-yı 'anber-sâ beni
Murğ-ı cāna himmet ol ki_ide işigüñ aşıyan
Kıldı uş güninden bu bāl ü per bālâ beni
Sehv-le lü'lüye teşbîh eyledüm dendānuñ
uş
Ol günehten kıldı eşküm 'äleme rüsvâ beni
Kıl bigi_inceldügi cân şevk-ı meyānuñdan
bu kim

'İşk idiser hîc ağızuñ gibi nâ-peydâ beni
Nergis-i pür-fitneñe iy şüh çekseñ kuhl-ı nâz
Cân-ıla dil eyleyüp feryâd dir kim vâ beni
'İşvesi şol nergis-i ser-mest-i şehr-âşûbuñuñ
Âhîr itdi güşe-i mey-hâne şeyzâ beni
Dâne-i hâlün **Vefâyî** hîrmenin yakdı idüp
Devri-î gamda nokta gibi bî-ser ü bî-pâ beni
3-

Ve lehu eyzân (16a-16b)
Fe'ilâtün/Fa'ilâtün/Fa'ilâtün/Fa'ilün

Nefes-i bād-ı şabâ hem-dem-i cân oldı yine
Zülf-i dil-dâr meger müşğ-feşân oldı yine
Ne_ola Mecnûn gibi ger olursam hayrete
ğark
Her yaña şüret-i Leylâ çü 'ayân oldı yine
Ahter-i bahta ruhuñ mihri muqâbil olmış
Sizerem burc-ı sa'âdetde kırân oldı yine
Berk-veş bād-ı belâ itmîş-iken hâk-âmîz
Dem-i 'İst dil-i pejmürdeye cân oldı yine
Hâk-i pâyine habîbüñ vireyin cevher-i cân
Müşter-i dil aña key nigerân oldı yine
Gonca-i dilde meger oldı nihân hürde-i derd
Ki_îşi cân bûlbûlünün âh u fiğân oldı yine
Uş **Vefâyî** dün ü gün süsen-i âzâde gibi
Vaşf-ı hâlinde dilün raṭb-ı lisân oldı yine
4-

Ve lehu eyzân (v. 16b-17a)
Me'ulü/Fa'ilâtü/Mefâ'ilü/ Fa'ilün

İy dil çü bād-ı gül-şene 'anber-feşāndurur
Cām iç ki vaqt-i cām-ı mey-i erguvāndurur
Şol cāmdan ki maṭla'-ı hürşid-i bezmdür
Şun sâkiyâ ki vaqt-i gül ü gül-sitāndurur
Şahñ-ı sarây-ı dîzemi yursam 'aceb degül
Çün cilve-gâh-ı ṭal'at-ı ṭāvüs-ı cāndurur
Raḳşānam uş hevâ-yı cemâliyle zerre-vār
Çehremde tâ ki mihri nişânı 'ayāndurur
Ṭa'n-ı ḥasûd-ıla dil-i gam-gîn olalı hûn
Hûn-ı ciger müdām gözümde revāndurur
İy dil der-i niyâz u tevekkûlden olma dūr
Kim menba'ı sa'âdetün ol âsitāndurur

Olalıdan **Vefâyî** bu 'âlemde âşikâr
Biñ dürlü söz u derd dilinde nihāndurur
5-
Ve lehu eyzân (17b-18a)
Fe'ilâtün/Fa'ilâtün/Fa'ilâtün/Fa'ilün

Cân-ı şîrîn-lebüñe mâyl-ıduğuna delîl
Budur iy dost ki "El-cinsü ile'l-cinsi yemîl"
Hûsn çarḥında ne burcı ṭolanurdu hürşid
Ki_ıtdi nâ-gâh bu şîmîn-beden üzre taḥvîl
Şanki ser-rişte-i cân cümle fetîl oldı yanar
Zülfî zencîrî-y-ile aşılalı şol kândîl
Nîldür eşk göñül Mısrına iy Yûsuf-ı cân
Gel temâşâyâ ki dil-teşne sañadur leb-i Nîl
Sen çerâğ-ı felek-i hûsnsin ü 'âşikuña
Zülfün oldı gamuñuñ rāh-ı dirâzına delîl
İy bugün hûsn-ile ser-defter-i erbâb-ı cemâl
Cân niçe bir ide cânāndan ırak şabr-ı cemîl
Defterin itdi **Vefâyî** bigi gayruñdan pāk
Her ne dil ki_ıtdi senün nüşḥa-i 'işkuñ taḥşîl
6-

Ve lehu eyzân (v. 18a-18b)
Fe'ilâtün/Fa'ilâtün/Fa'ilâtün/Fa'ilün

Şükr kim virdi cilâ âyine-i cânâ yine
Perdesüz pertev-i ruḥsâre-i cânāna yine
Hûsnünün şem'ine bir dil-ber-i hürşid-ruhuñ
Dil-i pür-süz diler kim ola pervâne yine
İrdi mi bād-ı şabâ silsile-i zülfüne kim
Muẓtarib-hāldurur uş dil-i divâne yine
Hâbbezâ nergis-i ser-mest ki 'ahdinde anuñ
Şıdı zülfüñ gibi peymānemi peymāne yine
Ruhuñ ol şem'-i felekdür ki fûrûğından anuñ
Bu gice ṭoldı uş envâr-ıla kâşâne yine
Dil-i sevdâ-zedenün oldı müşevveş hâli
Zülfüne_îrgürdi meger dest-i şabâ şâne yine
Ne_ola ger dost **Vefâyî**yi sile dest-be-dest
Vara seyr eyleyirek şalını bostāna yine
7-

Ve lehu eyzân (v. 18b-19a)
Fe'ilâtün/Fa'ilâtün/Fa'ilâtün/Fa'ilün

Âh kim cân u göñül ḥasta vü zâr oldı yine
Derd-ile münis ü sevdâ-y-ıla yâr oldı yine
Rûz-ı bahtum ruḥunuñ mihri-y-ile rûşen-iken
Zülfî sevdâsı-y-ıla çün şeb-i târ oldı yine
Niçe gündür ki şehâ 'âşikuñı öldürmek
Her zamân gamze-i hûn-rîzün kâr oldı yine
Bulalı dîze cilâ ṭal'at-ı tâbānuñdan
Gün yüzün karşıısına âyine-dâr oldı yine
Baña şimden girü ne derd ser-i leyl ü nehâr
Dile çün zülf ü ruhuñ leyl ü nehâr oldı yine
'Anberin sünbülüne olalı meşşâta şabâ
Niçe cân u ser ayağuna nisâr oldı yine
Kıl **Vefâyî** ruhuñı hâk-i semendi sümüne
Devlet atına çün ol şâh-süvâr oldı yine
8-

Ve lehu eyzân (v. 19b-20a)
Fe'ilâtün/Fa'ilâtün/Fa'ilâtün/Fa'ilün

Varalum yâr kapusına murâd isteyelüm
 Hecr elinden dağı ol kapuda dâd isteyelüm
 Bağlu işleri açılmağa bu ğam-ğın göñülün
 Yine mey-hâne kapusunda güşâd isteyelüm
 Ğam-ı 'ışkuñ yolunu varmağ-ıçün biz derviş
 Der-be-der geşt idelüm 'alemi zâd isteyelüm
 Çün dil-i şâddurur mahzen-i gencîne-i ğam
 Ğamuñ bulmağ-ıçün hâtır-ı şâd isteyelüm
 Nakd-ı bâzâr-ı cihânı yolına kılmağa şarf
 Varalum bir perî-i hür-nijâd isteyelüm
 Yine şıdk-ıla niyâz ışığını yaşdanuban
 Dün ü gün ol kapudan genc-i murâd isteye-
 lüm
 'Arza kılmağa **Vefâyî** dilümüz derdlerin
 Seyr idüp 'alemi bir pâk-nihâd isteyelüm
 9-

Ve lehu eyzân (20a-20b)
 Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

Tutuk-ı ğaybdan el-hamd ki cānān bu gice
 Eyledi 'arza-i ruḥ-sāra-i tabān bu gice
 İy perî bağçe-i qudsde tāvūs mısın
 Ki_itdün uş gül-şen-i cānda yine cevlan bu
 gice
 Bilsem āyā ki ne hürşidsin iy çarḥ-cemāl
 Ki_olduğ uş zerrefe qarşu yine rakşān bu
 gice
 Ne 'aceb ger ola ābād diyār-ı dil ü cān
 Bār-geh kurdı çü vīrāneye sulṭān bu gice
 Çeşm-i hūn-rīzūne peyveste qarşuñ şundı
 kemān
 Ğamzeñ oḥına gerek cān ola kurbān bu gice
 Dehenün perde-i ğayb içre nihāndur bula-
 maz
 Leb-i şīrīn-şekerūñ meges-i cān bu gice
 Yudi eşk-ile sarāyını Vefāyī gözünün
 Demidür ger ola şeh kılina mihmān bu gice
 10-
 Ve lehu eyzân (20b-21a)
 Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

Seyr kıl sebze kim lāle-i ḥamrā demidür
 Geşt kıl gül-sene kim verd-i muṭarrā demidür
 Her gül-i tāze nişān virdi ruḥ-ı dil-berden
 Gel temāşā-yı cemāl it ki temāşā demidür
 Şubḥ-dem virdi dil-i mürde-i 'uşşāka ḥayāt
 Nefes-i bād-ı şabā şanki Mesīḥā demidür
 Lāle vü çeşme vü gül gül-şeni pür-revnağ
 idüp
 Cām-ı sâf u leb ü cūy u ruḥ-ı zībā demidür
 Hâtırūñ āyinesin kıl mey-ile rūşen ü şâf
 Pür-şafā ol ki bugün cām-ı muşaffā demidür
 Yine ser-mest olalum çeşmi bigi dil-dāruñ
 Lāle-gün cām içelüm nergis-i şehlā demidür
 Ol **Vefāyī** içiben cām çü gün rūşen-dil
 Çün şafā ayı-ıçün ğurre-i ğarrā demidür
 11-
 Ve lehu eyzân (v. 21b-)
 Mefā'ilün/Fe'ilâtün/Mefā'ilün/Fe'ilün

Habībümüz ki ruḥı şem'-i cem'-i meclisdür
 Kavā'id-i sitem ü cevır çün mü'essisdür
 Ne_ola 'imāretse bu dil-i ḥarāb-ābād
 Çü ṭāk-ı ebrū-yı dil-dār aña mühendisdir
 Varakların yudi hūn-ı dil-ile dānişün
 Ne ṭālibe ki ğamı 'ışkuñ mūderrisdür
 Şabūḥ şun bize sākī ki şubḥ-ı şoḥbetde
 Şarāb-ı rūşen ü şâf āfītāb-ı meclisdür
 Muḳīm-i gūşe-i mey-hâne olsun olup mest
 Kime ki derd-i ser-i çeşm mest-i nergisdür
 Bize.....
 (Varak kopması yüzünden gazel eksiktir)
 12-
 (v. 22a)
 Mefā'ilün//Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

(Varak kopması yüzünden gazelin baş kısmı
 eksiktir.)

.....
 Olalı fitnesine mübtelā cān çeşm-i cānānuñ
 'Uyūn-ı bī-girān her gūşede 'aynum 'ayān
 kıldı
 Nicesi cān bula muḥliş çün ol ebrū-kemān
 dil-ber
 Kıluban rast müjgān her keminden kaşd-ı
 cān kıldı
 'Aceb ne fitne-engīz itdi şol ser-mest çeş-
 müñ kim
 Yine mey-hānede 'uşşāki rūsvāy-ı cihān kıldı
 Dirīğ u derd kim seyl-āb-ı eşk-i çeşme-i çeş-
 mūm
 Dil esrārını fāş idüp cihāna dāsītān kıldı
 Egerçi ḥāl-i şevk olmaz beyān līkin bilür 'arīf
Vefāyī ḥālını sūz-ı sūḥandan kim beyān kıldı
 13-
 Ve lehu eyzân (v. 22b)
 Mūfte'ilün/Fā'ilün/Mūfte'ilün/Fā'ilün

Niçe niçe nāşīḥa 'āşīka bu nuş u pend
 İde mi 'arīf olan nuşı vü pendı pesend
 Oldı perīşān dil ü 'aql müşevveş dimāğ
 İdeli cān boynına zūlfını dil-dār bend
 Ne 'aceb ir 'ūd-veş nāle idersem çü ben
 Micmere-i 'ışkda cān u dil itdüm sipend
 Himmeti terk eyleyüp oy göñül olunca pest
 Himmet-ile dāyim ol serv bigi ser-bülend
 Tā ki saçuñdan şehā oldı perīşān göñül
 Eylemedi hīç kār cān-ı Vefāyīye pend
 14-
 Ve lehu eyzân (v. 22b-23a)
 Mef'ulü/Mefā'ilü/ Mefā'ilü/ Fe'ülün

Yüz gösterüben şī'rümi rengin ü ter eylersün
 Zūlfuñ göricek göñlümi āşūfte-ter eylersün
 Çün.....
 (Varak kopması yüzünden gazel eksiktir.)
 15-
 (v. 23a)
 Mefā'ilün/Mefā'ilün/Fe'ün

(Varak kopması yüzünden gazelin baş kısmı eksiktir.)

.....
 Dışûn nazmı sözüm gevherlerine
 Nizâm-ı lû'lu-yı 'ummân bağışlar
 Çerâğı göñlümün key rüşenâdur
 Ki nûrın bu ruh-ı tâbân bağışlar
 Vefâyî kanını dökmezse gamzeñ
 Ne_ola suçlusına kan bağışlar
 16-

Ve lehu eyzan (v. 23a-23b)
 Mef'ülü/Mefâ'tlü/ Mefâ'tlü/ Fe'ülün

Kıl biz kuluña luft yüzinden nazar iy dost
 Vir devletümüzün gününe nûr u fer iy dost
 Otağuma şol dem ki kadem rence kılasın
 Cân olsa gerek pîş-keşûn mâ-hazar iy dost
 Cân cevher-i hâk-i derûne kıymet olursa
 Ayluk düşiserdür ele kulhl-ı başar iy dost
 Dil murğını bir lu'b-ıla şayd eyledün ammâ
 Âh-ı şehirün kıl şehirinden hâzer iy dost
 Ger sen güneşün yol bula dergâhına bir gün
 Bî-güft ola halka be-güşuñ kamer iy dost
 Baş kırsam ayağunda baña devlet olup yâr
 Hâk-i kademün olsa gerek tâc-ı ser iy dost
 Şol gün ki Vefâyîyi kulum diyü añasın
 Sultân-ı cihân olsa gerek mu'teber iy dost
 17-

Ve lehu eyzan (v. 23b)
 Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

Dil virelden berü şevk-ı leb-i cânânaya ben
 Virmiş olam niçe peymânları peymâneye ben
 (Bu gazelin devamı (v. 48a)dadır.
 'İşkinuñ şemî'ne per yaqalı pervâne-i dil
 Yanmak öğretmişem ola nice pervâneye ben
 Korkaram şehri oda yağa diyü ser-tâ-ser
 Dağ kim kırmışam anı dil-i divâneye ben
 Bulmuşam gizlü kamu küncde genc-i gam-ı
 'ışk
 Yüz dutaldan berü bu menzil-i vîrâneye ben
 Uş Vefâyîyem u merdâne nisâr eylemişem
 Nakd-i bâzâr-ı cihânı ser-i mey-hâneye ben
 18-

Ve lehu eyzan (v. 24a)
 Mef'ülü/Mefâ'tlü/ Mefâ'tlü/ Fe'ülün

Ger vaşl metâ'ına bahâ cân u cihândur
 Bîñ cânla aña müşteri dil-i nigerândur
 Bir hûr-likâdur tapuñ iy gönca-dehen kim
 Hüsnuñ varakı gayret-i gül-berk-i cinândur
 Câzû gözine iy göñül aldanmayı gör kim
 Bir sülhrenün altında niçe fitne nihândur
 Nûş eyleyüben 'ışkunuñ iy dost meyinden
 Ser-mest olalum gerçi ki mâh-ı ramažândur
 Kan dökme içün mest gözün gamzeñ

oқыла
 Aña bu kemînden şunulan tırfa kemândur
 Vaşl-ıla 'ilâc it bize iy 'ışk tabîbi
 Kim hastası uş derd-i firâkuñ dil ü cândur
 Çün muşhaf-ı hüsnuñden okur 'ışk rumuzın
 İy dost **Vefâyî**ye bu tahşil hemândur
 19-
 Ve lehu eyzan (v. 24b)
 Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

Zülfüñi senden temennâ itmişem
 'Âşıkam sevdâ tevellâ itmişem
 Hüsnuñün mecmû'asından bir varak
 Lâle-ruh-sârın temâşâ itmişem
 Şâhid-i hüsnuñ tecellâ itmege
 Gözgüsin göñlün mücellâ itmişem
 İncü dışûn hasretinden gözlerüm
 Şol şadefdür ki anı deryâ itmişem
 Câm-ı şevkindan leb-i mey-günüñüñ
 Cânımı ser-mest ü şeyzâ itmişem
 Pâyüña la'l ü zer itmege nisâr
 Eşküm ü çehrem müheyyâ itmişem
 Tâ **Vefâyî** bildi ağzuñ müşkilin
 Didi kim hâll-i mu'ammâ itmişem

20-
 Ve lehu eyzan (v. 48a-48b)
 Mef'ülü/Fâ'ilâtü/Mefâ'tlü/ Fâ'ilün

Men ol kulam ki dergeh-i sultâna gelmişem
 Mûram ki pây-ı taht-ı Süleymâna gelmişem
 Dervişem ol ki 'âlemi deryûze eyleyüp
 Sultân Murâd Hân diyü ihsâna gelmişem
 Bir kaçreyem şehâ şad-fenden 'inâyetün
 Uş luft gevherin uma 'ummâna gelmişem
 Şekker lebünde tûti-i ser-sebz bigiyem
 Hızram ki gerd-i çeşme-i hayvâna gelmişem
 Ya la'l-i hâtemündeki pîrûze-hat misâl
 Mûram ki kaşd-ı mühr-i Süleymâna gelmişem
 Bârî Vefâyî zulmi elinden güzellerün
 İder ki 'adl ü dâd uma sultâna gelmişem

Sonuç:

Bu çalışmamızla, adı sadece "Sehî Bey Tezkiresi"nde geçen 15. yüzyılın önemli simalarından **Vefâyî**'nin, Bursa Yazma ve Basma Eserler Kütüphanesi, 5052 numara kayıtlı şiir mecmuasında yer alan 20 gazelini (varak kopması yüzünden bazı gazellerin eksik olduğunu belirtelim) araştırmaçıların dikkatine sunmuş olduk. Şiirler incelendiğinde şairin üslubunun sade ve hayallerinin orijinal olduğu görülür. Arapça ve Farsça şiirler yazdığı da bilinen Vefâyî'nin başka gazelleri olduğunu tahmin ediyoruz. Şiir mecmuaları bu gözle incele-nirse eminim "Divançe" teşkil edecek kadar şiirleri çıkacaktır.

SELÇUK ES'İN YAZILARINDAKİ ŞAIRLER

Giriş

Selçuk Es, Konya'nın hafızası diye bilinir. Onu şehrin pek çok yönü; tarihi, kültürü, eski eserleri, insanları, trafiği, efsaneleri, folkloru, kendine çekmiş ve o da bunlarla ilgili görüşlerini ve eleştirilerini yazmıştır.

Aslında Selçuk Es'in yazılarını baktığımız zaman pek çok hatırasını naklettiğini görürüz. Bu hatıralarda Konyalı ve Konyalı olmayan insanlarla karşılaşırız. Bunların bir kısmı geçici bir süre de olsa Konya'da bulunmuş kişilerdir. Bir kısmı ise neredeyse ömrünün tamamını Konya'da geçirmiş insanlardır.

Selçuk Es, musikiyi severdi, hatta özel musiki dersleri almıştı. Konya'nın saz ve söz üstatları ile hoş vakitler geçirirdi. Bunu yazılarında da belirtmiştir. Dolayısıyla şiir ve şairler onu kendine çekmiştir. Vaktiyle şiir yazmaya heveslenmişti. **Ekekon** gazetesinde iki şiiri yayımlanmıştır. İlki "**Ben**", ikincisi de "**Ekekon**" adını taşımaktadır. Her iki şiir, altındaki tarihlerden öğrendiğimize göre 1935 yılında yazılmıştır.

Gençliğinde kaleme aldığı bu iki şiiri buraya nakledelim:

BEN

Oğuz ilinden, kayı boyundan
Acuna ün salmış Türklerdenim
Ben Asya çölünden, Altay dağından
Aynılıp gelen Türklerdenim Ben.

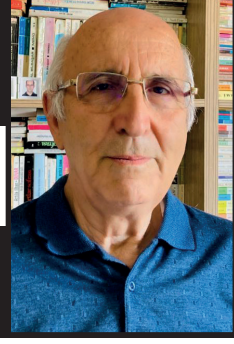
Başbuğum Atatürk İsmettir kolu
Ulusal amaçlı Türklerdenim Ben
Altı asırda eskiyen bir yolu
On beş yılda kıvanç verenlerdenim Ben.
6.4.1935

**

EKEKON

(ve onu yaşatanlara)
Acuna ün salan Anadolu'da
Ulusal bir varlık ister Ekekon
Atatürk yolunda Ulus uğrunda
Sonsuz emeğini göster Ekekon

MUSTAFA ÖZCAN

*

Kemalin Atası eski Türkleri
Köylere anlatıp tanıttı Ekekon
Tarihe nam salan koca erleri
Hatırlat, şanını bildir Ekekon

İnkılap uğruna Selçuk ilinde
Varını yoğunu sarf et Ekekon
Kültür yolunda tarih yanında
Işık alıp hızla yürü Ekekon
17.3.1935

Şiirlerin altında S: K. Gürel imzası vardır. Selçuk Es'in o zamanlar babasının soyadını kullanmış olduğu görülmektedir.¹

Yazar, bu şiirleri **Ekekon**'a nasıl götürdüğünü şöyle anlatıyor:

"Seneler çabuk geçiyor. 1935 yılında Ekekon adında bir gazete çıkmaya başladı. Gençlik hevesi ile iki şiir yazıp gazeteye gittim. Gazete Matbaası bugünkü Yapı ve Kredi Bankasının altında idi. Taksilerin bulunduğu yerde de gazete idarehanesi vardı. Ziya Çalık beni görünce iltifat etti. Çay söyledi, iki şiirimi de beğendi. Yazılarımı beklediğini söyledi².

1935 yılında **Ekekon** gazetesine bir hikâye yazıp götürür. Müdür odasına girince Ziya Çalık'ı, masasında çalışırken görür. Elini sıkarak oturur. Biraz konuştuktan sonra hazırladığı yazıyı verir. Şöyle bir göz attıktan sonra yırtıp Selçuk Es'e dönerek şöyle der:

—Sizden hikâye değil, sosyal ve iktisadî yazılar beklerim, hikâye, roman şiir vesaireyi başkası yazsın, sen ciddi mevzuları hazırla...
"Selçuk Es, hiç cevap vermeden kalkar, gider. Bir daha da kendisine tesadüf etmez. Herhangi bir yazılı konuşma da geçmez aralarında ama genç Selçuk Es'in yazı yazma hevesi birden sönüvermiştir³.

1 Her iki şiir **Ekekon**, Sayı: 22, 14 Nisan 1935, s.2 'de yayımlanmıştır.

2 Selçuk Es, "Yarım Asır Öncesi Konya. (Ziya Çalık), **Yeni Konya**, Sayı: 4560-4605, 18 Mayıs-2 Temmuz 1962, s.

3 "Yolcu'nun Hatıralarını Okurken", **Yeni Konya**, Sayı: 9287, 15 Ağustos 1972, s.2/5

Şiiri bırakan Selçuk Es, özellikle Konya ile ilgili araştırma ve incelemelerinde yerel ya da ulusal şair ve yazarları konu edinmiş, onları tanıtmaya çalışmıştır. Bu şair ve yazarların içinde şiiri sonradan bırakmış ve sadece düzyazıda yoğunlaşmış olanlar epeyce fazladır. Bunlara Namdar Rahmi, Naci Fikret Başta, **Babalık** gazetesi yazarı Dişçi Muzaffer Hamit örnek verilebilir. Yine Şair Eşref, Abdülhak Hamit gibi ünlü şairlerden de bir vesile ile bahsetmektedir.

Onun bu tür yazılarının başında saz ve söz ustalarına dair olanları gelir. Dolayısıyla şiir hakkında görüşlerini yazmadığı için bilmediğimiz Selçuk Es'in bu şairlere ilişkin hatıraları, gözlem ve tespitleri önemlidir. Biz de bu gözlem ve tespitleri okuyucularla paylaşmak istedik.

Saz Şairlerine Dair Tespit ve Değerlendirmeleri

Yazarın saz şairleri listesinin başında Âşık Mehmet Yakıcı gelmektedir. Onun hakkında dört beş yazı kaleme almıştır.

Ölümünün üzerinden on beş yıl geçer. Selçuk Es, Mehmet Yakıcı'yı hatırlayarak şairin/ozanın kişiliğine ilişkin bilgiler verir. Ona göre halk şairi Mehmet Yakıcı, tatlı dilli, güleç, nurani yüzlü bir insandır. Onu ilk kez 1934 yılı Ekim ayında görmüştür. Şahin Otel civarında Hilâl Kiraathanesi vardır. 3 Ekim 1934 - 10 Ekim 1934 tarihleri arasında Belediye seçimleri bu kahvede yapılmıştır. Birçok arkadaşıyla birlikte Selçuk Es de seçim günleri çeşitli mahalle defterleri başında burada görev almıştır. O zamanki seçimler bir hafta on günde sonuçlanmaktaydı. Bir ikinci vakti seçim salonuna "uzun boylu, sarı keçe şapkalı kadı biçimi pantolon giyimli, siyah üzerine beyaz çizgili yakasız mintanlı kısa kır sakallı bir vatandaş" olarak tasvir ettiği Yakıcı gelmiştir. İlk orada görmüştür kendisini. Sarnıç mahallesi defterini sormuştur. Sonradan mülkiye başmüfettişi olan Faruk Önder, kendisine hürmet etmiş, yardımcı olmuş, Belediye Başkanı Sevki Ergun onun hal ve hatırını sormuştur. Kendisine çay ve sigara ikram edilmiştir. Selçuk Es, orada Mehmet Ağa'nın çayını yudumlarken irticalen söylediği şiire de yazısında yer vermiştir.

Bu olayın üzerinden on gün geçer. Bu tanışmayı başlangıç bilen Selçuk Es, evinde

tertiplendiği yemekli folklor gecesinde saz üstatlar; Çopur İsmail, Âşık Mehmet Yakıcı, Âşık Tahir Demiröz'le birlikte geç vakitlere kadar oturup eğlendiklerini nakletmektedir. 1935 yılı sonuna kadar muhtelif tarihlerde bazen yemekli, bazen çetnevirlili birçok meclislerde bir arada olmuşlardır.

Öte yandan bir gün Mehmet Ağa'ya, Âşık Karamanlı Gufrani'yi tanıyıp tanımadığını sorar. Mehmet Yakıcı, kendisin çok iyi tanıdığını, hatta ilk defa Kebapçılar içinde Saatçi Şih'in dükkânında karşılaştıklarını belirtmektedir.

Yine 1937 yılında bir yaz günü akşamüzeri İstasyonda yolcu uğurlamaktan dönen Mehmet Ağa'ya rastlar. Bir yorgunluk kahvesi içmelerini, mümkünse akşama yemeğine kalmasını teklif eder. Manisi olduğundan kabul etmez. Ancak haftaya gelebileceğini belirtir. Bunun üzerine kararlaştırılan günde Çopur İsmail Ağa, Âşık Tahir, Belediye zabıta memurlarından Ethem Çavuş ile Hasan Efendi'nin de bulunduğu keyifli bir saz ve söz gecesini geçirmişlerdir⁴.

Yazar, rahmetli Âşık Mehmet Yakıcı'nın fani dünyaya gözlerini kapadığının 21. ölüm yıldönümünde bir yazı kaleme almıştır. Burada Mehmet Yakıcı'nın hayatını anlattıktan sonra arşivinde bulunan Serbest Fırka Lideri Fethi Okyar'a hitaben yazdığı "Şikâyetname"sini nakletmektedir. Yakıcı'nın hayatına dair şu bilgiyi vermektedir: "Âşık Mehmet Yakıcı 1879 Konya doğumludur. İlk tahsilini Konya'nın Sedirler Mahallesi'nde Mesut Efendi Okulu'nda yapmış, daha sonra medreseye devam etmiştir. Babasının vefatı üzerine medreseyi bırakarak çiftçilikle uğraşmaya başlar. Göçü köylüdür. Atadan kalma tarlaları ekip biçer. Ne var ki yeterli üretimlerde bulunamaz. Kuraklık neticesi çiftliği bırakarak Topraklık Okulu'nda hademelik görevini üstlenir. Uzun yıllar burada çalışır.

Selçuk Es, 1935 yılında stajını burada yaparken öğrencilerin kendisine "dede" dedikleri Âşık Mehmet Yakıcı ile tanışır ve ondan pek çok hatıra dinler. Öğrencilere "evlâdım" diye hitap eden Mehmet Yakıcı, yaşının ilerlemesi, son yıllarda ayağının romatizmadan mütevellit hareket zorluğu çekmesi üzerine görevinden ayrılır. Selçuk Es, ayrıca 1947 yılı sonbaharında onu tesa-

⁴ "Ölümünün 15. Yılı Dolayısıyla: Halk Şairi Mehmet Yakıcı", *Şehir Postası*, Sayı: 595, 28 Ocak 1964, s.3

düfen gördüğünü hal ve hatır sorduğunu ifade eder. 9 Ocak 1949 tarihinde kısa bir hastalığı müteakip vefat ettiğini söyler.

Selçuk Es, Serbest Fırka'nın 1930 Ağustosunda kurulduğunu ve 1931 Şubat'ında kendisini feshettiğini belirttikten sonra Yakıcı'nın **Şikâyetname** adlı şiirini yayımlamaktadır. Şiirin altında 1 Ekim 1930 tarihi vardır.⁵

Yazar, Mehmet Yakıcı'nın ölümünün 24. Yıldönümü vesilesiyle yazdığı yazısında, Selçuk Es, kendi evinde âşık Tahir Demiröz, Mehmet Yakıcı gibi Konya'nın değerli saz şairlerini yemekli toplantılarda buluşturduğunu söylemektedir. Onunla son görüşmesi 1948 yılının sonlarında olmuştur. Sarayöndeki görevinden izinli olarak Konya'ya gelmiş ve Yusuf Ağa Kitaplığı civarında Yakıcı'ya rastlamıştır. Birlikte Sultan Selim Camii'nde ikinci namazını kılmışlardır. Namazdan sonra görüşmek ümidiyle ayrılmışlarsa da bir daha bir araya gelmeleri mümkün olmamıştır.

Selçuk Es, şairin bu ölüm yıldönümünde (24) 1930 yılında milletçe Milli Tasarruf Haftasının ilk defa kutlanmaya başladığı sırada yazdığı ve 7 Mart 1930 tarihli **Babalık** gazetesinde yayımladığı şiire yer vererek, döneminin **Yeni Konya** okurlarını bilgilendirmiş ve Âşık Mehmet Yakıcı'nın aziz ruhunu bir kere daha hürmetle yâd etmiştir.⁶

Çopur İsmail Ağa ailesi, Konya'da Karaağazadeler lâkabı ile tanınır. Babası Seyit Ağa, annesi Hatice Hanım'dır. 1320(1904) yılında vefat etmişlerdir.

Çopur İsmail Ağa, 1871 yılında Konya'nın Fakidede mahallesi Cıvıl Camii civarında 123 numaralı evde dünyaya gelmiştir. Küçük yaşta geçirdiği çiçek hastalığı yüzünden yüzü tanınmayacak şekilde çopur kalmıştır. Gözünde ve kulağında hastalık bir arıza bırakmadığından annesi ve babası bu kadarlık zarara çoktan razı olmuşlardır.

Selçuk Es, İsmail Ağa hakkındaki yazısında şu bilgileri de vermektedir: Küçük İsmail, ufak yaşta mahalle mektebine gider, namaz ve Kuran okumayı öğrendikten sonra okuldan kaçarak sokak aralarında vakit geçirir. Zamanın saz şairlerini dinlemeye bayılır, onlara hayranlık duyar. Sulu Kahve'de dö-

nemin saz şairleri muamma söyler, divan okurlar. İsmail –kahveye girecek çağda olmadı-ğundan- onları pencere önünde dinler. Saz çalmaya ve türkü söylemeye çok hevesli olan İsmail, nasılsa eline bir kırk dökük saz geçirir. Onarıp büyüklerinden gizli ahır sekilerinde, samanlık köşelerinde çalarak deneyim kazanır, ilerleme sağlar. 16-17 yaşlarından sonra da saz meclislerine katılır, giderek çevresini genişletir ve kendisini tanıtır. Selçuk Es'in belirttiğine göre Âşık Şem'i'ye ait divanları sazi ile çok güzel çalar ve okur. 1316 (1900)'de ikinci oğlu Ahmet dünyaya gelir. Ahmet, aynı zamanda İsmail Ağa'nın kayınpederinin adıdır.

Selçuk Es, İsmail Ağa ile birlikte saz meclisinde bulunmuştur. Bu meclislerin çoğunda Âşık Mehmet Yakıcı, Tahir Demiröz gibi başka saz ustaları da yer almıştır. Bunların irticalen söyledikleri koşmaların ara gezintilerini İsmail Ağa'nın yaptığını bildirmektedir. İsmail Ağa, bu türlü meclislerde muhabbetin sonunu "Bülbül Türküsü" ve "Mevlevi Peşrevi" ile bitirmeyi âdet edinmiştir. Âşık Şem'i'nin divanını okurken meclise neşe kattığını ifade etmektedir Selçuk Es. Ömrünün son yıllarına doğru yürüme kuvvetini kaybeden İsmail Ağa, kızı Hatice'nin 28.10.1935 tarihinde vefat etmesinden sonra bir müddet sazi bırakmış, bu acısı küllendikten sonra tekrar saz meclislerine katılmaya başlamıştır.

17.3.1948 tarihinde 72 yaşında bulunan eşi Ayşe Çopur vefat etmiştir. İsmail Ağa, yalnız kalınca hayata küsmüş ve münzevi bir hayat sürmeye başlamıştır. Meflûc olması ve hastalığının ilerlemesi sonunda dostları tarafından Devlet Hastanesine kaldırılmış, gösterilen ihtimama rağmen 6 Haziran 1949 günü 78 yaşında dünyasını değiştirmiştir. Musalla Mezarlığı'na gömülmüş olan saz şairinin iki oğlu vardır. Büyük oğlu Seyit Mehmet, babası kadar iyi saz çalamaz, Selçuk Es, onun yoksulluk içinde 13.8.1958 tarihinde diyarı gurbette öldüğünü söylemektedir. Küçük oğlu Ahmet'in ise babasından daha iyi saz çaldığını belirtmekte ve onun da 19.5.1951 tarihinde Manisa'da dünyaya veda ettiğini yazmaktadır.⁷ Sağlığında tanıdığı saz ustalarından birisi

5 "Âşık Mehmet Yakıcı'nın 21. Ölüm Yıldönümü", **Yeni Konya**, Sayı: 7620, 23 Şubat 1970, s.2

6 "Âşık Mehmet Yakıcı", **Yeni Konya**, Sayı: 9452, 7 Mart 1973, s.2

7 "Konyalı Saz Üstadı Çopur İsmail Ağa", **Yeni Konya**, S ayı: 4898, 29 Nisan 1963, s.3

de Mazhar Sakman'dır. Selçuk Es'e göre son elli yıldan bu yana gelmiş geçmiş birçok saz ustası vardır. Bunlardan bir kısmı hayattan göçmüştür.

Mazhar Sakman, Konya folkloruna aşina, "layık ile saz çalmakta büyük hünere gösteren" üstatlardandır. Selçuk Es; Mazhar Sakman'ın, saz, ud ve cura gibi enstrümanlardan başka alaturka ve alafanga denilen batı musikisi notasına da vakıf olduğunu bildirmektedir.

Hayatı hakkında 28 Temmuz 1972 tarihinde **Konya Büyük Ansiklopedisi** yazı serisinde geniş bilgi verdiğini söyleyen yazar, **İstanbul Türk Folklor Araştırmaları** dergisinde bir şiirini yayımladığını, bir de bu yılki (1972) Ramazan ayı içinde bizzat gönderdiği sofıyane son koşmasına bu yazısında yer verdiğini belirtmektedir. Kısaca bu yazısında "Eski Koşması" ve "Sofıyane Koşma" adıyla bunları yayımlamıştır. Sofıyane koşması, tasavvufu ve dini terim ve sözlerle örülmüştür.⁸

Selçuk Es, 1973 yılında da rahmetli Mazhar Sakman'dan bir şiir yayımlamıştır. Bu şiir "Koşma" adını taşımaktadır. Koşma, "Söyleyemem bir dahi ben bu sözleri/ Enini iftirâkım şehla gözleri/ Affeyle Kibriya illâ bizleri/ Mazhar'ın kalbinde nûreler açar" dörtlülüğü ile bitmektedir.⁹

Aynı Mazhar Sakman'ın uzun zamandan beri bahsetmek imkânını bulamadığını söyleyen yazar, üstadın kendisine **"Cenabı Lemyezele Koşma Tarzında Münacat"** başlıklı şiirini yolladığını belirtmektedir. Selçuk Es, uzun zamandan beri fırsat bulup hakkında bir yazı yazmadığını söylediği üstadın bu şiirini "Münacat" adıyla okurla paylaşmakta, Mazhar Bey'e de sağlık ve esenlikler dilemektedir.¹⁰

Selçuk Es, Konya toprağında büyümüş ve yetişmiş bir genç halk şairinden de bahsetmektedir. Bu, halk şairinin adı Ahmet Çeken'dir. Babası çiftçi olan Ahmet Çeken, 1942 yılında Cihanbeyli ilçesinin Gemecik mahallesinde doğmuştur. Küçük Ahmet 1950'de ilçe ilkokuluna girmiş, 1956 yılında buradan diploma almış, o yıl ilçenin ortaokuluna başlamışsa da bu sırada tutulduğu

bir kızın aşkıyla şiir yazmaya başlamıştır. Ortaokulu bitirince anne ve babası onu sevdiği kıza değil de başka birisiyle nişanlamıştır. 1963 yılında vatani hizmete gitmiş, 1965 yılında askerlik görevini tamamladıktan sonra nişanlı ile evlenmiş ve aynı yıl içinde Karayolları (Devlet Karayollarında) işe başlamıştır. Bir ara burada da çalışan Selçuk Es, Ahmet Çeken'i iyi tanımakta ve iki çocuk sahibi olan şairden bir şiir nakletmektedir. Şiirin adı: "Bir Gün Olsun" dur. Oldukça güzel bir şiirdir. Ayrıca ondan "Toprağa" ve "Sokaklardayım" şiirlerini okurlara sunmuştur.¹¹

Azmiye Hanım Konya'da doğup büyümüştür. Babası Kapancılardan Asım Efendi'dir. 1920 Konya Delibaş hadisesinden sonra ailesiyle Antakya'ya yerleşmiş, Azmiye Hanım da Antakya'da ilkokul öğretmenliği yapmıştır. Daha sonra görevini Konya'ya naklettirmiş olan Azmiye Hanım, Konya Milli Eğitim çevresinde babasının adıyla da tanınmış, sıra ile Altunçeşme, Gazi Paşa, Mahmut Şevket Paşa ilkokullarında öğretmenlik görevinde bulunmuştur. Hami adında bir profesörle evlenen Azmiye Hanım, kocasından ayrılmış, 1935 yılından sonra da vefat etmiştir. Selçuk Es, hassas bir ruhla yazdığı şiirlerinden üç tanesini yazısına nakletmiştir. Bu şiirler "Köy Geceleleri", "Gurbet Gecelerinde", "Tebrik" adındaki şiirlerdir. Köy şiirlerinin altında Antakya Abidiye Çiftliği 29.9.1926 kaydı vardır.¹²

Konya ve çevresinde yetişip daha sonra bir kenara çekilmiş veya günlük hayatını kazanmak için uğraşıp duran Ahmet Zeki Akıncı'yı da Selçuk Es, tanımaktadır. Ahmet Zeki Akıncı, Akşehir'de doğmuştur. Selçuk Es, 1943 yılında üçüncü defa silâh altına alındığı sırada, Akşehir Nokta İşe Subayı olarak görev yaparken tanımıştır onu... Akşamları mesaiden sonra yazdığı şiirlerini, o zamanlar Konya'da çıkan **Ekekon** ve **Yeni Ses** gazetelerinde şiirler yayımlamıştır. Bir ay kadar süren bir arkadaşlık sırasında yazdığı şiirlerden birkaçını el yazısıyla yazıp Selçuk Es'e vermiştir. O da bu şiirleri bu yazısında bunları yayımlamıştır. Ahmet Zeki Akıncı 1922 yılında Akşehir'de

8 "Mazhar Sakman ve İki Koşması", **Yeni Konya**, Sayı: 9361, 15 Kasım 1972, s.2

9 **Türkiye'de Yarn**, 23.07.1973, s.3 (YD, 19899)

10 "Mazhar Sakman'dan Bir Münacat", **Yeni Konya**, Sayı.6576, 23 Temmuz 1973, s.2

11 "Çağımızın Genç Bir Halk Şairi: Ahmet Çeken", **Yeni Konya**, Sayı: 9446, 26 Şubat 1973, s.2/4

12 YD. 20414 (Yayın tarihi bulunamadı.)

doğmuş, orada da ilk ve orta tahsilini bitirip Akşehir postanesine telgraf memuru hizmete girmiş ve 1943 yılında da askere alınmıştır. Babası Akşehir’de Kavas Ahmet Efendi diye tanınır, sevilir, efendi bir kişidir. Ahmet Zeki Akıncı’nın o yıllarda teğmen olan bir ağabeyi ile kendisinden küçük bir kardeşi vardır. Selçuk Es, sonradan izini kaybettiği Ahmet Zeki Akıncı’nın “Sultan-dağı”, “Yaylaya Türküler”, “Sanşınım”, “Kar İzleri Kapattı”, şiirlerini okurlara sunmuştur. Son şiiri, Sadık Akıncı’ya ithaf etmiştir¹³.

Hacı Lütfiye Hanım da Selçuk Es’in tanıttığı bir kadın şairimizdir. Es, onun hayatı hakkında şu bilgiyi vermektedir. Hacı Lütfiye Hanım Konyalıdır. Konya’nın Ulurmak mahallesinde 1912 yılında doğmuştur. Ulurmaklı Haydar Efendi’nin kudur. Mahallesinde sıbyan mektebinde tahsil görmüş, Kur’an öğrenmiş, hafı olmuştur. Küçük yaştan şiire heveslenmiş, irticalen şiirler söylemeye başlamıştır. Evlenmiş, çoluk çocuğa karışmıştır. Hatta torunlarını görmüştür. Bu arada hac farızasını yerine getirmiştir. Çevresinde “Aşık Kızı” diye tanınan Hacı Lütfiye Hanım’ın destanlarından biri Yorgancı Rahim Usta için yazıldığı görülmektedir. Diğer destanı ise “Konya’da Kapu Camii Destanı” adını taşımakta ve şöyle başlamaktadır: “Konya vilayeti illerin hası/ Orta yerindedir Kapu Camisi /Ehl-i irfan milletin hepisi/ Ne güzel camidir, Kapu Camisi “ Selçuk Es, yazısında, Hacı Lütfiye Hanım’ın bir de “Çiçeklerin Dili ile Konya Çiçekleri” adlı şiirine de yer vermiştir. Bu da oldukça güzel bir şiirdir.¹⁴

Selçuk Es, belirttiğine göre, üç yıldan beri sürdürdüğü (yazının tarihi 1973) Çarşamba geceleri folklor toplantılarında tanıdığı Nuri Cennet’ten de bahsetmektedir. Nuri Cennet 1942 yılında Konya’nın Ahmet Dede Mahallesinde doğmuştur. Terzi Mehmet Cennet’in oğludur. İlkokulu bitirdikten sonra babasının yanında çalışır. Askerliğini yaptıktan sonra terziliğe devam eder. Konya saz meclisi için yazarak söylediği “Efendim” başlıklı koşmasından iki dörtlük nakledelim: “Erenler ortağı Konya ilimiz/

Topraktan yoğrulduk, toprak yerimiz/ Konya türküsünü söyler dilimiz/ Çuhacı peşrevi dinle efendim... / Çuhacı peşrevle teller barışır/Sazın perdesine eller alışır/Solist Nuri Cennet söze karışır/ Konya’nın türküsü Sille efendim.” Selçuk Es, bu “Efendim” şiirinden başka onun; “Gidersin”, “Zengin”, “Bulunur” gibi şiirlerini de yazısına taşımıştır.¹⁵

Şiirden giderek vazgeçenler yahut başka edebi türde yoğunlaşan kişiler

Aslında bu gruba giren edipler, sadece şiirle meşgul olmamışlardır. Zaman içerisinde başka işlere yönelmişler, asıl şöhretini buralarda yapmışlardır. Bunlar için giderek şiirden uzaklaşmışlardır denilebilir. Naci Fikret Baştak, Namdar Rahmi Karatay, Afif Sabri Evren, Nurettin Rüştü Büngül, Namık Ayas gibi Konya kültürüne son derecede önemli katkılarda bulunan insanları burada hatırlatmak mümkündür.

Naci Fikret’in **Yeni Fikir**’de ve ondan önce yayımlanan yerel gazetelerde bazı şiirleri çıkmıştır. Ama sonradan başka alanlarda çok değerli araştırma ve inceleme yazıları kaleme almıştır. Selçuk Es, onun bir şiirini okurla buluşturmuştur. Bu, “Validem Armağanzade Siddika Hanım’a Takdimemdir” deyiş armağan ettiği şiirdir. Selçuk Es, bu şiirin yazılma öyküsünü şöyle anlatır:

Naci Fikret Baştak’ın, 1935 yılında İstanbul’da oturduğu pansiyonun merdivenlerinden düşerek ayağı kırılır. Bunu haber alan üvey annesi Siddık Abla (1962’de ölmüştür), derhal yanına giderek gereken yardımda bulunur ve Konya’ya döner. Naci Fikret de ona teşekkür anlamında bu şiiri yazarak yollar. Siddık Abla’nın yeğeni Ali Armağan’a tetkik ve neşredilmek üzere Selçuk Es’e verilir. Selçuk Es’in kopyasını aldığı bu şiir şöyle başlamakta ve devam etmektedir: “Duyduğun anda sakatlandığımı/Beni kurtarmak için koşmuştun/ Gurbet illerde nasıl yandığımı/Görerek şefkat ile coşmuştun/ Bir garip kuş gibi uçtun geldin/ Tünedin bir köşesinde odamın/ Sen o iyiliklerle yükseldin/ Ben ise zindancısı kaldım odamın¹⁶

Selçuk Es, Ermenekli Hasan Rüştü’yü sağlığında gıyaben tanımıştır. Maalesef tesa-

13 “ Ahmet Zeki Akıncı”, Şehir Postası, Sayı: 682, 15 Mayıs 1964, s.2

14 Selçuk Es, Türk Folklor Araştırmaları Dergisi, Sayı: 229, İstanbul 1968

15 “Aşık Nuri Cennet”, Yeni Konya, Sayı: 9490-9491, 19-20 Nisan 1973, s.2/5

16 “Naci Fikret Merhum’un Bir şiiri”, Şehir Postası, Sayı: 710, 12 Ocak 1965, s.3

düfen de olsa kendisiyle görüşememiştir. Ne zaman ki **Konya Halkıyat ve Harsiya-tı**(1926) yayımlanmış, ondan sonra Ermenekli'nin şiirleri hakkında bir fikir sahibi olmuştur. Gelgelelim, Ermenekli Hasan Rüştü, Mevlâna Müzesi'nde görevliydi. Selçuk Es, onu, daha çok burada kitaplar üzerine kapanmış meşgul vaziyette görebilmiştir. Ermenekli Hasan Rüştü, hakkında Memduh Yavuz Süslü'nün 1937 yılında çıkardığı kitabı ile Mehmet Önder'in 27.1.1957 tarihli **Yeni Konya**'daki yazısını hatırlatarak, araştırmacılara bu kaynakları önermiştir. 19 Ocak 1936 yılında 67 yaşında bu fani dünyadan göç eden Ermenekli Hasan Rüştü üzerinde bir bilimsel çalışma yapılmasını öneren Selçuk Es, böylelikle onun yazılarının toplanabileceğini ileri sürmüştür. Şair Eşref'in Hasan Rüştü için yazdığı bir kıta ve Hüsnü Altınok'un "Ermenekli Kel Şaire" başlıklı şiirle, onu 29. ölüm yıldönümü vesilesiyle bir kere daha anmıştır.¹⁷

Selçuk Es'e göre Konya'nın yetiştirdiği kıymetli evlatlarından birisi de "antika ansiklopedisi" sahibi, tarihçi ve folklorcu Nurettin Rüştü (Büngül)dür. Hayatı hakkındaki bilgiyi, yazarın "Büyük Konya Ansiklopedisi"nde bulmak mümkündür. Yazar, bu yazısında Nurettin Rüştü'nün bir destanını yayımlayacağını bildirmektedir.

Destanı, Selçuk Es'e, Babı Aksaray Mahallesi Muhtarı, emekli polis müdürü Hacı Ahmet Ceylan vermiştir. Destan, Konya'da çıkan 15 Ağustos 1927 tarihli Babalık gazetesinde yayımlanmıştır.

Destan'da iki Kazım'dan söz edilmektedir. Büyük Kazım ve Küçük Kazım. Yazar her ikisi hakkında bilgi vermekte ve ikincisinin Gürel soyadını taşıdığını vurgulamaktadır. Bildiğim kadarıyla bu, Selçuk Es'in babasıdır. Aksaray'dan Milletvekili seçilince onu tebrik etmek üzere kaleme alınmış olan bu destanda, "Büyük Kazımları geçtin, boy at-tın/Seni kimler büyüttü serv-i nazım" yahut "Seni meth etmek gönlüm amma/Dedim memduhu meth etmek ne lazım" gibi mısralarla ona iltifat etmektedir.

Nurettin Rüştü, aynı zamanda **Geveze** ga-

zetesi muharriridir. 1951 yılında İzmir'e gittiği zaman orada bir kalp krizi geçirerek hayata veda etmiştir. İzmir'e defnedilmiştir.¹⁸

Aslında merhum Afif Evren, **Babalık** gazetesinin güçlü kalemidir. Ne var ki, **Babalık**, 1952'de kapanınca, tarihi ve kültürel yazılarının çoğunu **Yeni Konya**'da ve **Yeni Meram**'da yayımlamıştır. Afif Evren'in pek çok şiiri vardır. Bunlardan bir kısmını kitaplarına da taşımıştır. Ama yazarın "Afif Sabri Evren" in şiir cephesi ben de dahil hemen hemen meçhulümüzdü" sözünü kabullenmek mümkün değildir. Çünkü gerek eski gerekse yeni harflerle yayımlanan **Babalık**'ta pek çok şiiri vardır. Nitekim 1926-1927 yıllarına ait **Babalık** gazetesi koleksiyonlarında rastlanılan şiirler bunun somut bir ifadesidir. Selçuk Es, bu yazısında Afif Evren'in "Gurupdan Sonra", "Dertsizdir Deme", "Ağladım" adlı şiirlerine yer vermiştir. İlk şiir, Emin Paşazade İhsan Bey'e ithaf edilmiştir. 10.10.1926 tarihli Babalık'ta yayımlanmıştır. Her üç şiir de sade bir dille kaleme alınmış olup ilk ikisi üç dört-lükten meydana gelmiş, 24.4.1927 tarihli **Babalık**'ta çıkan "Ağladım" şiiri ise iki dört-lükten ibarettir. "Dertsizdir Deme" şiirini, 1 Mart 1927 tarihinde **Babalık** gazetesinde bulmak mümkündür.¹⁹

Eski Gazeteciler Cemiyeti Başkanı olan Namık Ayas, daha sonra görevini İstanbul'a aldırması ve oradaki okullarda öğretmen ve müdür olarak çalışmıştır. Ancak Konya'dan hiçbir zaman kopmamıştır. "Aile dostum, arkadaşım" dediği Namık Ayas'ın hayat hikâyesinden, aile çevresinden bahseden Selçuk Es, onun 1926 senesinde Babalık gazetesinde Namık Rüşdü imzasıyla çıkan "Söyle Bülbül" şiirini yayımlamıştır. Böylece onun şiirle de uğraştığını belirtmiş olmaktadır. Şiir üç kıtadan ibarettir ve 21 Ekim 1926 tarihli Babalık gazetesinde okulla buluşturulmuştur.²⁰ Selçuk Es, Namık Ayas'ın 1952 yılında İstanbul Üsküdar'da ilkokula naklettirdiğini belirtmektedir. Oysa bu tarih yanlıştır, Namık Ayas, o sıralarda Konya'da öğretmenlik görevini sürdürmekte ve Konya Gazeteciler Cemiyeti başkanı

17 "Ermenekli Hasan Rüştü (Kel Şair), Şehir Postası, Sayı. 715, 19 Ocak 1965, s.3

18 "Nurettin Rüştü Büngül"ün Bir Destanı", **Yeni Konya**, Sayı: 9521, 24 Mayıs 1973, s.2/5

19 "Şair Afif Sabri(Evren), **Yeni Konya**, Sayı:9956, 28 Ekim 1974, s.2

20 "Şair Namık Ayas", **Yeni Konya**, Sayı: 9962, 4 Kasım 1974, s.2

olarak da hizmet vermektedir. Ayas'ın bu şiirden başka birkaç şiiri daha vardır.

Selçuk Es'in İhsan Hınçer ile ilgili hatırası son derece acıdır. 1933 yılı sonbaharında, Cumhuriyetin 10. yıldönümü hazırlıklarını yapıırken, bir gün komşuları Fadime Hanım, evlerine gelmiş ve şu acı haberi vermiştir: Attar Oğlakçı Hasan Efendi'nin dükkânında benzin verirken teneke ateş alarak patlamış, iki torunundan biri ölmüş, diğeri de ağır yaralı olarak hastaneye kaldırılmıştır. Hastaneye kaldırılan gencin ayağı kesilmiştir.

Yine 1938 yılı Ağustos ayında Selçuk Es'in Gazi Lisesi karşısındaki evlerine koltuk değnekli asabi mizaçlı bir genç gelmiştir. Yanında Selçuk Es'in arkadaşı vardır. Bu genç, İhsan Hınçer'den başkası değildir. İlk tanışmaları böyle olmuştur. Selçuk Es, daha sonra arkadaşlıklarının geliştiğini belirtmekte ve İhsan Hınçer'in çıkardığı **Türk Folklor Araştırmaları Dergisi'ni** ilk sayısından itibaren satın aldığını bildirmektedir. Yazar ayrıca halk ozanlarını tanıtan ve bir araya getiren İhsan Hınçer'le daha sonraki yıllarda geçen buluşmalarını anlatır. Onun kendisine son sözü şu olmuştur: "Dergiye yazı göndermeyi unutma, beklerim". Selçuk Es, bu yazısını onun 1979'da vefatı dolayısıyla yazmış ve şair yönünden hiç bahsetmemiştir²¹.

Melek Hiç, Türk edebiyatının kadın şairlerindendir. İki değerli eserin sahibidir. Selçuk Es'in bildirdiğine göre, oğlu yüksek inşaat mühendisi Harun Bayer'dir. Selçuk Es'in daire arkadaşıdır. 1951 yılından itibaren Konya'da oğlunun yanında yaşayan Melek Hiç'in ilk kitabı İçin İçin adını taşımaktadır. Kitap 1955 yılında Konya'da basılmıştır. İkinci kitabı (1961) Mevlâna Aşkı'dır. Buradaki şiirlerinde Hz. Mevlâna'ya duyduğu hürmet, sevgi ve aşkı anlatmıştır. Mevlevidir. 6 Ocak 1964 günü vefat etmiş, Üçler Mezarlığına gömülmüştür... Selçuk Es, Melek Hanım'ı tanıttığı bu yazısına, onun hiçbir tarafta yayımlanmadığı şiirlerini aldığını belirtmektedir.²²

Ünlü şair Behçet Kemal Çağlar ise, Selçuk

Es'in 1930-1931 ders yılında Ankara Erkek Lisesi orta kısmında öğrenci iken öğretmeni olmuştur. Yazar onunla ilgili hatıralarını anlatır. Çağlar o zamanlar genç bir öğretmendir. Maden Mühendisi mektebinden mezun olmuştur ve Selçuk Es'in matematik ve geometri dersine girmektedir. Selçuk Es, onun öğretmenliğini, öğrencilere yaklaşımını, sınavlardaki tutumunu, Faruk Nafiz'le ortak eser meydana getirdiğini, Atatürk'ün emriyle Londra'ya eğitime gönderildiğini anlatmaktadır.

1943 yılı baharında Konya'ya parti işleri için geldiğini duyunca kendisiyle görüşmek üzere CHP merkezine gittiğini, başkâtip Lütfi Berkmen'in şairi bir gün önce Akşehir'e uğurladıklarını, oradan da Ankara'ya döneceğini söylediğini belirtir. Bu duruma çok üzüldüğünü ifade eden yazar, hocasıyla bir türlü görüşmenin nasip olmadığını bildirir. Behçet Kemal'in ölümü dolayısıyla yazdığı bu yazıda hatırasını yad etmiş ve onun Türkçedeki titizliğini, şiire olan sevgisini de vurgulamıştır.²³

Sonuç

Selçuk Es, daha önce söylediğimiz gibi Konyalıdır ve Konya kültürüne katkı yapan hemen herkesi tanımakta ve onlara dair bilgi vermektedir. Bunların içinde subay (Kazım Karabekir Paşa) Mustafa Necati (Millî Eğitim Müdürü), (Babalık gazetesi sahibi Mazhar Babalık, Ziya Çalık, Muzaffer Hamit gibi gazeteciler, Şair Eşref, Ermenekli Hasan Rüştü gibi değerli şairler vardır. Bir de saz ve söz ustası dediğimiz halk şairleri bulunmaktadır. Biz özellikle bu şairleri gruplandırmaya çalıştık. Buradaki gruplandırma olabildiğince ortak noktaları dikkate aldığımız bir gruplandırmadır. Bir başkası bunları başka bir şekilde gruplandırabilir. Dolayısıyla nesnel değildir.

Yerel sanatçıları başa almamızın bir sebebi de onları çok yakından tanınması ve hatta birlikte oturup müzik yapmasıdır. Çeşitli vesilelerle bir araya gelen bu şairlere ilişkin anlattıkları elbette önemli olacaktır. Özellikle bu hatıralar şairlerin çok daha iyi tanımamıza yaramakta, onları daha iyi kavramamıza katkıda bulunmak-

21 "İhsan Hınçer", Yeni Konya, Sayı: 11515-11516, 14-15 Kasım 1979, s.2

22 "Mezarı Konya'da Bir Kadın Şairimiz: Melek Hiç", Yeni Konya, Sayı: 11514-11521, 10-17 Kasım 1979, s.2

23 "Behçet Kemal Çağlar", Yeni Konya, Sayı: 668-608/7579, 22 Aralık 1969, s.2

tadır. Bunların başında da Âşık Mehmet Yakıcı gelmektedir. Dikkat edilirse en çok onunla ilgili yazılar kaleme almıştır.

Selçuk Es'in Behçet Kemal Çağlar'ı anlattığı yazısı tamamen bir hatıradır. Onun öğretmen olarak eğitimci yanını vurgulamıştır. Behçet Kemal Çağlar, Konyalı değildir ama Selçuk Es'in etkilendiği bir insan olduğu açıktır. Yine Melek Hiç de sonradan Konya'ya gelmiş ve burada vefat etmiş bir hanım şairimizdir. Üstelik bu ikisi ömürlerinin sonuna kadar şiirle meşgul olmuşlardır. Melek Hiç'in kitaplarını Konya'da yayımlamış olduğu da unutulmamalıdır.

Selçuk Es'in bu yazılarının bir kısmında tekrarlar vardır denilebilir. Sözel gelişimi Âşık Mehmet'i anlattığı yazılarında bu gerçeğe karşılaşmaktayız. Bunun başlıca sebebi, bu yazıların farklı yıllarda bir çeşit anma yazısı kabilinden yazılmış olmasıdır. Dolayısıyla ele alınan şahsiyete ilişkin

bilgi verirken onların hayatlarından da bahsetmek mecburiyeti doğmuştur.

Konya'da bulunan General Naci Eldeniz'in, Abdülhak Hamit'i Konya'ya davet etmesiyle ilgili mektubunu ve Hamit'in bu davete karşılık verdiği cevabı da konu edinen yazar, Namdar Rahmi Karataş'a ilişkin de bir hatırasını anlatmaktadır.²⁴ Gökpınar mahlûsıyla yazan Edip Ali Bey'den de "Babalık'a İftarlık" şiirini vesile ederek bahsetmiştir.²⁵ Arşivinde bulunan Şair Eşref'e ait şiiri yayımlamıştır.²⁶ Silleli Âşık Nigarî'den²⁷, Âşık Karamanlı Gufrani'den²⁸, Bektaşî Şairi Seyit'ten²⁹ söz eden yazılarını da buraya eklemek yerinde olacaktır.

Bütün bunlar bize Selçuk Es'in elinden geldiğince yerel şairlerimizi kamuya tanıtmış, onları anmış, bilgilerimizin genişlemesini ve derinleşmesini sağlamıştır. Bu kültürel hizmetini şükranla karşılamak gerekmektedir.

24 "Büyük Şair Abdülhak Hamit'i Konya'ya Davet Mektubu ve Şairin Cevabı", *Yeni Konya*, Sayı: 9812-9813, 8-9 Mayıs 1974, s.2

25 "Yeni Konya'nın İftar Sofrası", *Yeni Konya*, Sayı: 9958, 30 Ekim 1974, s.2

26 Şair Eşref'e Ait Bir Kaside", *Anadolu*, Sayı: 179, 3 Ağustos 1964, s.3

27 Silleli Âşık Nigari, *Yeni Konya*, Sayı: 4540, 7 Nisan 1962 - 24 Nisan 1962, s.3

28 "Âşık Karamanlı Gufrani ve Bütün Eserleri", *Yeni Konya*, Sayı:9763-9782,11 Mart -1974-8 Nisan 1974, s.3

29 "Bektaşî Şairi Seyit Hakkında", YD: 17513

MESNEVÎ'NİN GÖLGESİNDE

AHMET SEVGİ

نعمت آرد غفلت و شكر انتباه
صيد نعمت كن بدام شكر شاه

*Nimet insana gaflet verir, şükürse uyandırır.
Allah'a şükrederek nimet kazanmaya bak.*
(Hz. Mevlânâ)

GAFLETE DÜŞME

*Mal-mülk sahibi ol, lakin sakın gaflete düşme,
Şükretmeyi bil, nankörlük edip haddini aşma.*
(Ahmet Sevgi)

h

ACZİMİN
GİRYESİAhmet
Sevgi

مالده ملڪده هيچ كوزم يوق، ياصديغم ايستر چر چوپ اولسون ايسترتاش
تك ايستكم؛ ياتينجه راحت اويويابيله جكم دردسز بر باش

DERTSİZ BAŞ

*Malda-mülkte hiç gözüüm yok, yastığım ister çer çöp olsun ister taş,
Tek isteğim; yatınca rahat uyuyabileceğim dertsiz bir baş.*
(Ahmet Sevgi)

GÜLİSTAN'IN
GÖLGESİNDE

AHMET SEVGİ

مكن تكيه بر ملك دنيا و پشت
كه بسيار كس چون تو پرورد و كشت

*Dünya saltanatına dayanıp güvenme ki o senin
gibi nice kimseleri besleyip öldürdü.*

(Şeyh Sâdî)

ÖLÜMÜ UNUTMA

*Dünya saltanatına dalıp sakın ölümü unutmayasın,
Hani var mı ölümü tatmayan bir sultan ki sen tatmayasın?*
(Ahmet Sevgi)